

॥षष्ठमः प्रश्नः॥

॥तैत्तिरीयसंहितायां चतुर्थकाण्डे षष्ठमः प्रश्नः॥

अश्मन्नूर्जं पर्वते शिश्रियाणां वाते पर्जन्ये वरुणस्य शुष्मे। अद्ध्य
 ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्योऽधि सम्भृतां तां न इषमूर्जं धत्त मरुतः
 सःरराणाः। अश्मंस्ते क्षुद्रमुं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मः। समुद्रस्य
 त्वाऽवाकयाग्रे परि व्ययामसि। पावको अस्मभ्यः शिवो भव।
 हिमस्य त्वा जरायुणाग्रे परि व्ययामसि। पावको अस्मभ्यः शिवो
 भव। उप (१)

ज्मन्नुप वेतसेऽवत्तरं नदीष्व। अग्रे पित्तमपामसि। मण्डूकि
 ताभिरा गंहि सेमं नो यज्ञम्। पावकवर्णः शिवं कृधि। पावक आ
 चितयन्त्या कृपा। क्षामन्नुरुच उषसो न भानुना। तूर्वन्न यामन्नेतशस्य
 नू रण आ यो घृणे। न तत्तृषाणो अजरः। अग्रे पावक रोचिषा
 मन्द्रया देव जिह्वया। आ देवान् (२)

वक्षि यक्षि च। स नः पावक दीदिवोऽग्रे देवाः इहा वह।
 उप यज्ञः हविश्च नः। अपामिदं न्ययनः समुद्रस्य निवेशनम्।
 अन्यं ते अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यः शिवो भव। नमस्ते
 हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे। अन्यं ते अस्मत्तपन्तु हेतयः
 पावको अस्मभ्यः शिवो भव। नृषदे वट (३)

अप्सुषदे वड्नसदे वड्वरहिषदे वट्थ्सुवर्विदे वट। ये देवा

देवानां यज्ञियां यज्ञियानां संवत्सरीणमुप भागमासते। अहुतादौ हविषो यज्ञे अस्मिन्स्वयं जुहुध्वं मधुनो घृतस्य। ये देवा देवेष्वधि देवत्वमायन् ये ब्रह्मणः पुरएतारो अस्य। येभ्यो नर्ते पवते धाम किं च न ते दिवो न पृथिव्या अधि स्नुषु। प्राणदाः (४)

अपानदा व्यानदाश्चक्षुर्दा वर्चोदा वरिवोदाः। अन्यं ते अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यं शिवो भव। अग्निस्तिग्मेन शोचिषा यंसद्विश्वं न्यत्रिणम्। अग्निर्नो वसते रयिम्। सैनानीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाः आयजिष्ठः स्वस्ति। अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्रे द्युमदुत रेवर्दिदीहि॥ (५)

उप देवान् वद्वाणदाश्चतुश्चत्वारिंशच्च॥ [१]

य इमा विश्वा भुवनानि जुहुदृषिर्होता निषसादा पिता नः। स आशिषा द्रविणमिच्छमानः परमच्छदो वर आ विवेश। विश्वकर्मा मनसा यद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्दृक्। तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्र सप्तरूषीन्युर एकमाहुः। यो नः पिता जनिता यो विधाता यो नः सतो अभ्या सञ्जजान। (६)

यो देवानां नामधा एक एव तं सम्प्रश्नं भुवना यन्त्यन्या। त आयजन्त द्रविणं समस्मा ऋषयः पूर्वं जरितारो न भूना। असूर्ता सूर्ता रजसो विमाने ये भूतानि समकृण्वन्निमानि। न तं विदाथ य इदं जजानान्यद्युष्माकमन्तरं भवाति। नीहारेण प्रावृता

जल्प्यां चासुतृपं उक्थशासंश्चरन्ति। परो दिवा पर एना (७)

पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्गुहा यत्। कः स्विद्धर्मं प्रथमं दध्रु
आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे। तमिद्धर्मं प्रथमं दध्रु आपो यत्र
देवाः समगच्छन्त विश्वे। अजस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन्निदं
विश्वम्भुवनमधि श्रितम्। विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद्वन्द्वो
अभवद्वितीयः। तृतीयः पिता जनिताौषधीनाम् (८)

अपां गर्भं व्यदधात्पुरुत्रा। चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने
अजनन्नन्माने। यदेदन्ता अददहन्त पूर्व आदिद्यावापृथिवी
अप्रथेताम्। विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत
विश्वतस्पात्। सं बाहुभ्यां नमन्ति सम्पतत्रैर्द्यावापृथिवी जनय देव
एकः। किः स्विदासीदधिष्ठानमारम्भणं कतमथिस्वत्किमासीत्।
यदी भूमिं जनयन्न (९)

विश्वकर्मा वि द्यामौर्णोन्महिना विश्वचक्षाः। किः स्विद्वनं
क उ स वृक्ष आसीद्यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः। मनीषिणो
मनसा पृच्छतेदु तद्यदध्यतिष्ठद्भुवनानि धारयन्न। या ते धामानि
परमाणि यावमा या मध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा। शिक्षा सखिभ्यो
हविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः। वाचस्पतिं
विश्वकर्माणमृतये (१०)

मनोयुजं वाजे अद्या हुवेम। स नो नेदिष्टा हवनानि

जोषते विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा। विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः
 स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः। मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना
 इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु। विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन
 त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यम्। तस्मै विशः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो
 विहव्यो यथासत्। समुद्राय वयुनाय सिन्धूनां पतये नमः।
 नदीनां सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे विश्वाहामर्त्यं
 हविः॥ (११)

जजानेनौषधीनां भूमिं जनयन्वृतये नमो नवं च॥ [२]

उदेनमुत्तरां नयाग्रे घृतेनाहुता। रायस्पोषेण सः सृज प्रजयां
 च धनेन च। इन्द्रेमं प्रतरां कृधि सजातानामसद्वशी। समेनं वर्चसा
 सृज देवेभ्यो भागधा असत्। यस्य कुर्मो हविर्गृहे तमग्रे वर्धया
 त्वम्। तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः। उदु त्वा विश्वे
 देवाः (१२)

अग्रे भरन्तु चित्तिभिः। स नो भव शिवतमः सुप्रतीको
 विभावसुः। पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं
 बाधमानाः। रायस्पोषे यज्ञपतिमाभजन्तीः। रायस्पोषे अधि यज्ञो
 अस्थात्समिद्धे अग्नावधि मामहानः। उक्थपत्र ईड्यो गृभीतस्तप्तं
 घर्मं परिगृह्यायजन्त। ऊर्जा यद्यज्ञमशमन्त देवा दैव्याय धर्त्रे
 जोष्टे। देवश्रीः श्रीमणाः शतपयाः (१३)

परिगृह्य देवा यज्ञमायन्। सूर्यरश्मिरुह्रिकेशः पुरस्तात्सविता
ज्योतिरुदया५ अजस्रम्। तस्य पूषा प्रसवं याति देवः
सम्पश्यन्विश्वा भुवनानि गोपाः। देवा देवेभ्यो अध्वर्यन्तो
अस्थुर्वीत५ शमित्रे शमिता यजध्वै। तुरीयो यज्ञो यत्र हव्यमेति
ततः पावका आशिषो नो जुषन्ताम्। विमानं एष दिवो मध्यं
आस्त आपप्रिवात्रोदसी अन्तरिक्षम्। स विश्वाचीरभि (१४)

चष्टे घृताचीरन्तरा पूर्वमपरं च केतुम्। उक्षा समुद्रो
अरुणः सुपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुरा विवेश। मध्यं दिवो
निहितः पृश्निरश्मा वि चक्रमे रजसः पात्यन्तौ। इन्द्रं विश्वा
अवीवृधन्समुद्रव्यचसं गिरः। रथीतम५ रथीनां वाजाना५
सत्पतिम्पतिम्। सुम्रहूर्यज्ञो देवा५ आ च वक्षद्यक्षदग्निर्देवो देवा५
आ च वक्षत्। वाजस्य मा प्रसवेनोद्ग्राभेणोदग्रभीत्। अथा सपत्ना५
इन्द्रो मे निग्राभेणाधरा५ अकः। उद्ग्राभं च निग्राभं च ब्रह्म देवा
अवीवृधन्। अथा सपत्नानिन्द्राग्नी मे विषूचीनान्व्यस्यताम्॥ (१५)

देवाः शतपंथा अभि वाजस्य पङ्क्तिं शतिश्च॥ [३]

आशुः शिशानो वृषभो न युध्मो घनाघ्नः क्षोभेणश्चरषणीनाम्।
सङ्क्रन्दनोऽनिमिष एकवीरः शत५ सेना अजयत्साकमिन्द्रः।
संक्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्श्ववनेन धृष्णुना।
तदिन्द्रेण जयत् तत्सहध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा। स
इषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वशी सः स्रष्टा स युध इन्द्रो गुणेन।

स॒ꣳसृष्ट॑जि॒त्सोम॑पा बा॒हुश॒र्ध्यूर्ध्वध॑न्वा प्र॒तिहि॑ताभि॒रस्ता॑। बृह॑स्प॒ते
परि॑ दी॒य (१६)

रथे॑न र॒क्षोहा॑मि॒त्राꣳ अ॒प॒बाध॑मानः। प्र॒भ॒ञ्जन्त्सेनाः॑ प्र॒मृ॒णो
यु॒धा ज॑य॒न्नस्मा॑क॒मेध्य॑वि॒ता रथा॑नाम्। गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ वज्र॑बाहुं
ज॑य॒न्त॒मज्मं॑ प्र॒मृ॒णन्त॒मोज॑सा। इ॒मꣳ स॑जा॒ता अ॒नु वी॑र॒यध्व॑मिन्द्रꣳ
स॒खायोऽनु॑ सꣳ र॑भ॒ध्वम्। ब॒ल॒वि॒ज्ञायः॑ स्थ॒र्विरः॑ प्र॒वीरः॑ स॒ह॒स्वान्
वा॒जी स॒ह॒मान॑ उ॒ग्रः। अ॒भि॒वीरो॑ अ॒भिस॑त्वा स॒हो॒जा जै॒त्रमि॑न्द्र
रथ॑मा तिष्ठ गो॒वित्। अ॒भि गो॒त्राणि॑ स॒हसा॑ गा॒ह॒मानोऽदा॑यः (१७)

वी॒रः श॒तम॑न्युरिन्द्रः॑। दु॒श्च॒य॒वनः॑ पृ॒तना॑षाड॒युध्योऽस्मा॑कꣳ
सेना॑ अव॒तु प्र॑ यु॒त्सु। इन्द्र॑ आसां ने॒ता बृह॑स्प॒तिर्दक्षि॑णा य॒ज्ञः
पु॒र ए॒तु सोमः॑। दे॒व॒से॒नाना॑म॒भिभ॑ञ्जती॒नां ज॑य॒न्तीनां॑ म॒रुतो॑
य॒न्त्व॒ग्रे। इन्द्र॑स्य॒ वृष्णो॑ वरु॒णस्य॑ रा॒ज्ञ आ॑दि॒त्यानां॑ म॒रुताꣳ श॒र्ध
उ॒ग्रम्। म॒हाम॑नसां भु॒वन॑च्य॒वानां॑ घोषो॑ दे॒वानां॑ ज॑य॒तामु॑दे॒स्थात्।
अ॒स्माक॑मिन्द्रः॑ स॒मृते॑षु ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या इ॒षव॑स्ता ज॑यन्तु। (१८)

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भवन्त्व॒स्मानु॑ दे॒वा अव॑ता ह॒वेषु॑।
उद्ध॑र॒षय॑ म॒घव॑न्नायु॒धान्यु॑त्स॒त्वंनां॑ मा॒म॒कानां॑ म॒हाꣳसि॑।
उद्ध॑त्रह॒न्वाजि॑नां॒ वाजि॑ना॒न्युद्र॑थानां॒ ज॑य॒तामे॒तु घोषः॑। उप॒
प्रे॒त ज॑य॒ता नरः॑ स्थि॒रा वः॑ सन्तु बा॒हवः॑। इन्द्रो॑ वः
श॒र्म य॑च्छ॒त्वना॑धृष्या यथासं॒थ। अव॑सृष्टा॒ परा॑ प॒त श॑र॒व्ये

ब्रह्मसंशिता। गच्छामित्रान्त्र (१९)

विश॑ मैषां॑ कं॑ च॒नोच्छि॑षः। म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि॒
सोम॑स्त्वा॒ राजा॑मृते॒नाभि॑ वंस्ताम्। उ॒रोर्वरी॑यो वरि॑वस्ते अस्तु॒
जय॑न्तं॒ त्वामनु॑ मदन्तु दे॒वाः। यत्र॑ बा॒णाः सम्प॑तन्ति कुमा॒रा
वि॑शि॒खा इ॒व। इन्द्रो॑ न॒स्तत्र॑ वृत्र॒हा वि॑श्वा॒हा शर्म॑ यच्छतु॥ (२०)

दीया॑ दा॒यो ज॑यन्त्वमित्रान्त्र च॒त्वारि॑शब्॥ [४]

प्राची॑मनु॒ प्रदि॑शं॒ प्रेहि॑ वि॒द्वान॒ग्नेर॑ग्ने॒ पुरो॑ अ॒ग्निर्भवे॑ह। वि॒श्वा
आशा॑ दी॒द्यानो॒ वि भा॑ह्यू॒र्ज नो॑ धेहि॒ द्विप॑दे॒ चतु॑ष्पदे। क्रम॑ध्वम॒ग्निना॒
नाक॑मुख्य॒ हस्तो॑षु बिभ्र॑तः। दि॒वः पृ॑ष्ठं सु॒वर्ग॑त्वा मि॒श्रा
दे॒वेभि॑राद्धम्। पृ॒थिव्या॑ अ॒हमु॑दन्तरि॒क्षमारु॑हमन्तरि॒क्षाद्वि॒मारु॑हम्।
दि॒वो नाक॑स्य पृ॒ष्ठात्सु॒वर्ज्योति॑रगाम् (२१)

अ॒हम्। सु॒व॒र्यन्तो॒ नापे॑क्षन्त॒ आ द्या॑ रो॒हन्ति॑ रोद॑सी।
य॒ज्ञं ये वि॑श्वतो॒धारं॒ सुवि॑द्वांसो॒ विते॑निरे। अ॒ग्ने प्रेहि॑ प्रथ॒मो
दे॒वय॑तां चक्षु॑र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्याना॑म्। इय॑क्षमाणा॒ भृगु॑भिः स॒जोषाः॑
सु॒व॒र्यन्तु॒ यज॑मानाः स्व॒स्ति। नक्तो॑षासा॒ सम॑नसा॒ विरू॑पे धा॒पये॑ते
शि॒शुमे॑कं॒ समी॑ची। द्या॒वा क्षा॑मा॒ रुक्मो॑ अ॒न्तर्वि॑भाति दे॒वा अ॒ग्निं
धा॑रयन्द्रवि॒णोदाः॑। अ॒ग्ने सह॑स्राक्ष (२२)

श॒त॒मूर्ध॑ञ्छ॒तं ते॑ प्रा॒णाः स॒हस्र॑मपा॒नाः। त्वं सा॑हस्रस्य॑
रा॒य ई॒शिषे॒ तस्मै॑ ते वि॒धेम॒ वाजा॑य॒ स्वाहा॑। सु॒पर्णो॑ऽसि

गरुत्मान्पृथिव्याः सीद पृष्ठे पृथिव्याः सीद भासान्तरिक्षमा
 पृण ज्योतिषा दिवमुत्तमान तेजसा दिश उद्दृह। आजुह्वानः
 सुप्रतीकः पुरस्तादग्रे स्वां योनिमा सीद साध्या। अस्मिन्सधस्थे
 अध्युत्तरस्मिन्विश्वे देवाः (२३)

यजमानश्च सीदत। प्रेद्धो अग्रे दीदिहि पुरो नोऽजस्रया
 सूर्या यविष्ठ। त्वाः शश्वन्त उप यन्ति वाजाः। विधेम ते परमे
 जन्मन्नग्रे विधेम स्तोमैरवरे सधस्थे। यस्माद्योनैरुदारिथा यजे तं
 प्र त्वे हवीर्षि जुहुरे समिद्धे। ताः संवितुर्वरेण्यस्य चित्रामाहं
 वृणे सुमतिं विश्वजन्याम्। यामस्य कण्वो अदुहत्प्रपीनाः
 सहस्रधाराम् (२४)

पयसा महीं गाम्। सप्त ते अग्रे समिधः सप्त जिह्वाः सप्तरषयः
 सप्त धामं प्रियाणि। सप्त होत्राः सप्तधा त्वां यजन्ति सप्त योनीरा
 पृणस्वा घृतेन। ईदङ्गान्यादङ्गैतादङ्गं प्रतिदङ्गं मितश्च सं मितश्च
 सभराः। शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माश्च
 सत्यश्चर्तपाश्चात्यःहाः। (२५)

ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनजिच्च सुषेणश्चान्त्यमित्रश्च
 दूरेअमित्रश्च गुणः। ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरुणश्च धर्ता च
 विधर्ता च विधारयः। ईदक्षांस एतादक्षांस ऊ षु णः सदक्षांसः
 प्रतिसदक्षांस एतन। मितासश्च सं मितासश्च न ऊतये सभरसो
 मरुतो यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानो यथेन्द्रं

दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मान एवमिमं यजमानं दैवींश्च विशो
मानुषींश्चानुवर्त्मानो भवन्तु॥ (२६)

अगा९ सहस्राक्ष देवाः सहस्रधारामत्य९हा अनुवर्त्मानः षोडश च॥ ————— [५]

जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति समदामुपस्थै।
अनाविद्धया तनुवा जय त्व९ स त्वा वर्मणो महिमा पिपर्तु।
धन्वना गा धन्वनाजिं जयेम धन्वना तीव्राः समदौ जयेम। धनुः
शत्रोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम। वक्ष्यन्तीवेदा
गनीगन्ति कर्णं प्रिय९ सखायं परिषस्वजाना। योषेव शिङ्के
वितताधि धन्वन् (२७)

ज्या इय९ समने पारयन्ती। ते आचरन्ती समनेव योषा
मातेव पुत्रं बिभृतामुपस्थै। अप शत्र न्विध्यता९ संविदाने आर्त्तौ
इमे विष्फुरन्ती अमित्रान्। बह्वीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिश्चा कृणोति
समनावगत्य। इषुधिः सङ्काः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति
प्रसूतः। रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः।
अभीशूनां महिमानम् (२८)

पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रश्मयः। तीव्रान्योषान्कृण्वते
वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः। अवक्रामन्तः
प्रपदैरमित्रान्क्षिणन्ति शत्रून् रनपव्ययन्तः। रथवाहन९ हविरस्य
नाम यत्रायुधं निहितमस्य वर्म। तत्रा रथमुप शग्म९ संदेम

विश्वाहा वयः सुमनस्यमानाः। स्वादुषसदः पितरो वयोधाः
कृच्छ्रेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः। चित्रसेना इषुबला अमृधाः
सतोवीरा उरवो ब्रातसाहाः। ब्राह्मणासः (२९)

पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा। पूषा नः
पातु दुरितादृतावृधो रक्षा माकिर्नो अघशस ईशत। सुपर्ण वस्ते
मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता। यत्रा नरः सं च
वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यः सन्। ऋजीते परि वृद्धि
नोऽश्मा भवतु नस्तनूः। सोमो अधि ब्रवीतु नोऽदितिः (३०)

शर्म यच्छतु। आ जङ्घन्ति सान्वेषां जघनाः उप जिघ्रते।
अश्वाजनि प्रचेतसोऽश्वांश्स्मथ्सु चोदय। अहिरिव भोगैः पर्येति
बाहुं ज्याया हेतिं परिबाधमानः। हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि
विद्वान्पुमान्पुमांसं परि पातु विश्वतः। वनस्पते वीड्वङ्गो हि
भूया अस्मथ्सखा प्रतरणः सुवीरः। गोभिः सन्नद्धो असि
वीडयस्वास्थाता ते जयतु जेत्वानि। दिवः पृथिव्याः परि (३१)

ओज उद्धृतं वनस्पतिभ्यः पर्याभृतः सहः। अपामोज्मानं
परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्रं हविषा रथं यज। इन्द्रस्य वज्रो
मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः। सेमां नो हव्यदातिं
जुषाणो देव रथं प्रति हव्या गृभाय। उप श्वासय पृथिवीमुत
द्यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्टितं जगत्। स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण

देवैर्दूरात् (३२)

दवी॒यो अप॑ सेध॒ शत्रू॑न्। आ क्र॑न्दय॒ बल॒मोजो॑ न॒ आ
धा॒ नि ष्ट॑निहि॒ दुरि॑ता बाध॑मानः। अप॑ प्रोथ॒ दुन्दु॑भे दु॒च्छुना॑
इ॒त इन्द्र॑स्य मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व। आ॒मूर॑ज प्र॒त्याव॑र्तये॒माः
कै॒तुमद्दु॑न्धुभिर्वा॑वदीति। सम॑श्व॒पर्णा॒श्वर॑न्ति नो॒ नरो॑ऽस्माक॑मिन्द्र
र॒थिनो॑ जयन्तु॥ (३३)

धन्वन्महिमानं ब्राह्मणांसोऽदितिः पृथिव्याः परि दूरादेकचत्वारिंशच्च॥ [६]

यदक्र॑न्दः प्रथ॒मं जा॑यमान उ॒द्यन्त्स॑मु॒द्रादु॑त वा॒ पुरी॑षात्।
श्ये॒नस्य॑ प॒क्षा ह॑रि॒णस्य॑ बा॒हू उप॑स्तुत्य॒ महि॑ जा॒तं ते अ॑र्वन्न। य॒मेन॑
दत्तं त्रि॑त ए॒नमा॑युन॒गिन्द्र॑ ए॒णं प्रथ॑मो अ॒ध्यति॑ष्ठत्। ग॒न्धर्वो॑ अस्य
र॒शना॑म॒गृभ्णा॒त्सूरा॑द॒श्वं व॑सवो॒ निर॑तष्ट। अ॒सि य॒मो अ॒स्यादि॑त्यो
अ॑र्वन्न॒सि त्रि॑तो गु॒ह्येन॑ व्र॒तेन॑। अ॒सि सो॒मेन॑ स॒मया॑ वि॒पृक्तः॑ (३४)

आ॒हुस्ते त्री॑णि दि॒वि ब॑न्ध॒नानि॑। त्री॑णि त आ॒हुर्दिवि॑ बन्ध॒नानि॑
त्री॒ण्यप्सु॑ त्री॒ण्यन्तः॑ स॒मुद्रे॑। उ॒तेव॑ मे॒ वरु॑णश्छन्त्स्य॒र्वन् यत्रा॑ त
आ॒हुः प॑र॒मं ज॑नि॒त्रम्। इ॒मा ते॑ वा॒जि॒त्रव॑मार्ज॒नानी॑मा श॒फाना॑
स॒नि॒तुर्नि॑धाना॑। अत्रा॑ ते भ॒द्रा र॑श॒ना अप॑श्य॒मृत॑स्य॒ या अ॑भिर॒क्षन्ति॑
गो॒पाः। आ॒त्मानं॑ ते॒ मन॑सा॒राद॑जाना॒मवो॑ दि॒वा (३५)

प॒तय॑न्तं प॒तङ्ग॑म्। शिरो॑ अप॒श्यं पृ॒थिभिः॑ सु॒गेभि॑र॒रेणु॑भिर्जे॒हमानं॑
प॒तत्रि॑। अत्रा॑ ते रू॒पमु॑त्त॒मम॑प॒श्यं जिगी॑षमा॒णमि॒ष आ प॒दे गोः॑।

यदा ते मर्तो अनु भोगमानडादिद्वसिष्ठ ओषधीरजीगः। अनु
त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽनु भगः कनीनाम्। अनु
व्रातासस्तव सख्यमीयुरनु देवा ममिरे वीर्यम् (३६)

ते। हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र
आसीत्। देवा इदस्य हविरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अध्यतिष्ठत्।
ईर्मान्तासः सिलिकमध्यमासः सः शूरणासो दिव्यासो अत्याः।
हः सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः। तव शरीरं
पतयिष्वर्वन्तव चित्तं वार्त इव धर्जीमान्। तव शृङ्गाणि विष्टिता
पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति। उप (३७)

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः। अजः पुरो
नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः। उप प्रागात्परमं
यत्सधस्थमर्वाः अच्छा पितरं मातरं च। अद्या देवा जुष्टतमो हि
गम्या अथा शास्ते दाशुषे वार्याणि॥ (३८)

विपुक्तो दिवा वीर्यमुपैकान्नचत्वारिंशच्च॥ [७]

मा नो मित्रो वरुणो अर्यमायुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परि
ख्यन्। यद्वाजिनो देवजातस्य सप्तैः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्याणि।
यन्निर्णिजा रेक्णासा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति।
सुप्राङ्जो मेम्यद्विश्चरूप इन्द्रापूष्णोः प्रियमप्येति पार्थः। एष च्छागः

पुरो अश्वेन वाजिनां पूष्णो भागो नीयते विश्वदैव्यः। अभिप्रियं
यत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टेत् (३९)

ए॒न॒५ सौ॒श्र॒व॒साय॑ जि॒न्वति॑। यद्ध॒विष्य॑मृतुशो दे॒व॒यानं॑
त्रि॒र्मा॒नु॒षाः पर्य॑श्वं नय॑न्ति। अत्रां पू॒ष्णः प्र॑थ॒मो भा॒ग ए॑ति य॒ज्ञं
दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॒दय॑न्न॒जः। होता॑ध्व॒र्युराव॑या अ॒ग्निमि॒न्धो ग्रा॑व॒ग्राभ॑
उ॒त श॑५स्ता सु॒र्विप्रः॑। तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं कृ॒तेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑
आ पृ॑णध्वम्। यू॒प॒व्र॒स्का उ॒त ये यू॑पवा॒हाश्च॑षालं ये अ॑श्वयूपाय॒
तक्ष॑ति। ये चा॒र्वते॒ पच॑न॒५ सम्भ॑रन्त्यु॒तो (४०)

तेषां॑म॒भिगू॑र्तिर्न इ॒न्वतु॑। उ॒प प्रा॒गा॑न्सु॒मन्मे॑ऽधायि॒ मन्म॑
दे॒वाना॑माशा॒ उप॑ वी॒तपृ॑ष्ठः। अन्वे॑नं वि॒प्रा ऋ॑षयो म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑
पु॒ष्टे च॑कृ॒मा सु॒बन्धु॑म्। यद्वा॒जिनो॑ दामं सु॒दान॑मर्व॒तो या शी॑र्ष॒ण्या
र॒शना॑ रज्जु॒रस्य॑। यद्वा॒ घास्य॑ प्रभृ॒तमा॑स्ये॒ तृण॑५ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑
दे॒वेष्व॑स्तु। यद॒श्वस्य॑ ऋ॒विषः॑ (४१)

म॒क्षिका॑श्च यद्वा॒ स्वरो॒ स्वधि॑तौ रि॒प्तम॑स्ति। यद्ध॒स्तयोः॑
शमि॒तुर्य॑न्न॒खेषु॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु। यदू॒व॒ध्यमु॒दर॑स्याप॒वाति॑
य आ॒मस्य॑ ऋ॒विषो॑ ग॒न्धो अ॑स्ति। सु॒कृता॑ तच्छ॒मि॒तारः॑ कृ॒ण्वन्तु॑त
मेध॑५ शृ॒त॒पाकं॑ पच॑न्तु। यत्ते॒ गात्रा॑द॒ग्निना॑ प॒च्यमा॑नाद॒भि शूलं॑
निह॑तस्याव॒धाव॑ति। मा तद्भू॒म्या॒मा श्रि॑ष॒न्मा तृ॑णेषु दे॒वेभ्य॑स्तदु॒शब्धो॑
रा॒तम॑स्तु॥ (४२)

इदुतो ऋविषः श्रिषथ्सत च॥ [८]

ये वाजिनं परिपश्यन्ति पक्वं य ईमाहुः सुरभिर्निर्हरेति।
ये चार्वतो मा॒सभिक्षामुपास॑त उ॒तो तेषा॑म॒भिगू॑र्तिर्न इन्वतु।
यन्नीक्षणं मा॒स्यच॑न्या उ॒खाया॒ या पात्रा॑णि यूष्ण आ॒सेच॑नानि।
ऊष्म॒ण्यापि॑धानां चरू॒णाम॒ङ्गाः सू॒नाः परि॑ भूष॒न्त्यश्व॑म्। नि॒क्रम॑णं
निष॑द॒नं वि॒वर्त॑नं यच्च प॒ङ्की॑शमर्वतः। यच्च प॒पौ यच्च॑ घा॒सिम् (४३)

ज॒घास॒ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु। मा त्वा॒ग्नि॒ध्वनयि॑द्धुम॒गन्धि॑र्मो
भ्राज॑न्त्य॒भि वि॑क्तु जघ्निः। इष्टं वी॒तम॒भिगू॑र्तुं वष॑ट्कृतं तं दे॒वासः
प्रति॑ गृ॒भ्णन्त्य॑श्वम्। यदश्वा॒य वास॑ उपस्तृणन्त्य॒धीवा॒सं या
हिर॑ण्यान्यस्मै। सं॒दान॒मर्व॑न्तं प॒ङ्की॑शं प्रि॒या दे॒वेष्वा॒ या॑मयन्ति। यत्ते
सा॒दे मह॑सा॒ शूकृ॑तस्य॒ पार्णि॑या वा॒ कश॑या (४४)

वा॒ तुतो॑द। सु॒चेव॒ ता ह॒विषो॑ अध्व॒रेषु॒ सर्वा॒ ता ते॒ ब्रह्म॑णा
सू॒दया॑मि। चतु॑स्त्रि॒ंशद्वा॒जिनो॑ दे॒वब॑न्धो॒र्वङ्की॑रश्व॒स्य स्व॑धि॒तिः
समे॑ति। अच्छि॑द्रा गात्रा॑ व॒युना॑ कृणोत॒ परु॑ष्परु॒रनु॑घुष्या॒ वि
श॑स्त। एक॒स्त्वष्ट॑रश्व॒स्या वि॑श॒स्ता द्वा य॒न्तारा॑ भवत॒स्तथ॑र्तुः। या
ते गात्रा॑णामृ॒तुथा॒ कृणो॑मि ताता॒ पिण्डा॑नां प्र जु॒होम्य॒ग्नौ। मा त्वा॑
तपत् (४५)

प्रि॒य आ॒त्मापि॑यन्तं मा स्व॑धि॒तिस्त॒नुव॒ आ ति॑ष्ठिपत्ते। मा

ते गृध्ररविशस्तातिहाय छिद्रा गात्राण्यसिना मिथू कः। न वा उ
वेतन्म्रियसे न रिष्यसि देवाः इदैषि पथिभिः सुगेभिः। हरीं ते
युञ्जा पृषती अभूतामुपास्थाद्वाजी धुरि रासभस्य। सुगव्यं नो वाजी
स्वश्चियं पुंसः पुत्राः उत विश्वापुषः रयिम्। अनागास्त्वं नो
अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो अश्वो वनताः हविष्मान् (४६)

घासि कशया तपद्रयि नवं च॥—————[९]